

Academisch drukwerk uit Franeker geëxposeerd in Vrije Universiteit

Dertig herinneringen aan de universitaire geschiedenis van Fryslân zijn de komende maanden te zien in Amsterdam. In de kleine expositie komen de geschiedenis van het protestantisme en persoonlijke achtergronden bij elkaar.

 Dick Vos

Amsterdam | In het hoofdgebouw van de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam is gistermiddag een kleine expositie geopend van bijzondere werken uit de zogeheten Posma-Gosker-Bibliotheek (PGB). Zo'n dertig bijzondere 'objecten' uit de verzameling bijzondere werken van de theoloog prof. dr. Ferenc Postma en zijn echtgenote dr. Margriet Gosker zijn tot eind maart te bewonderen in een enorme vitrine bij de Universiteitsbibliotheek. Deze bibliotheek bevat veel zeldzame protestantse werken.

De expositie bestaat vooral uit academisch drukwerk van de voormalige universiteit te Franeker. Het gaat om gedrukte disputaties en oraties uit de zeventiende en achttiende eeuw, waaronder veel theologie. Ook zijn er werken die gerelateerd zijn aan het in Franeker gegeven onderwijs in het Hebreeuws, de oorspronkelijke taal van het Oude Testament.

„In Franeker kon men in de zestiende eeuw al boeken drukken met Hebreeuwse letters erin – heel bijzonder”, vertelt Postma (1945), zelf oudtestamenticus en emeritus hoogleraar. De expositie bevat dan ook werken van vier hoogleraren Hebreeuws van de Universiteit van Franeker: Johannes Drusius Sr. (1550-1616), Sixtinus Amama (1593-1629), Johannes Coccejus (1603-1669), Campegius Vitringa Sr. (1659-1722). „Drusius trok leerlingen uit heel Europa”, legt Postma uit. „Twee van zijn leerlingen, Baudartius en Bogerman, hebben later ook meege-

werkt aan de Statenvertaling.”

Postma is niet zomaar gefascineerd geraakt door juist het Franeker erfgoed. Hij groeide op in Dronryp en realiseerde zich in de loop van zijn leven dat veel universiteiten ambassadeur van hun eigen geschiedenis kunnen zijn, maar niet die van Franeker. Daar wilde hij dus graag een bijdrage aan leveren. Hij is er dan ook trots op dat zijn vrouw Margriet dege ne was die als projectcoördinator 500 jaar protestantisme van de Protestantse Kerk de aanzet gaf waardoor Franeker de titel 'Reformatiestad' kreeg.

Zeldzaam spul

Een ander thema binnen de expositie raakt aan een andere achtergrond van Postma. Zij moeder was Hongaarse, zelf promoveerde hij in Boedapest op de academische publicaties van Hongaarse studenten aan de Franeker universiteit en hij werd in Boedapest uiteindelijk buitengewoon hoogleraar op het gebied van historische en intellectuele betrekkingen tussen Hongarije en Nederland. De expositie bevat dan ook werkjes die Hongaarse studenten in Franeker schreven en onder leiding van de hoogleraar verdedigden. Die werden gedrukt in kleine oplagen, 80 à 100 stuks, die binnen de universiteit circuleerden. „Al het onderwijs was in het Latijn, dus de Hongaren schreven ook in het Latijn”, legt Postma uit. „De boekjes geven een mooie inkijk in de universiteits- en wetenschaps-geschiedenis.” In de loop der tijd moeten er zo'n 1200 Hongaren in Franeker gestudeerd hebben.

Wat de vitrines laten zien, is echt een kleine selectie uit de bibliotheek

Prof. Ferenc Postma, links met microfoon, geeft enige uitleg tijdens de opening van de expositie van een selectie uit zijn verzameling. Helemaal links zijn echtgenote dr. Margriet Gosker. Foto: JBK/Menno Ringnalda

Postma groeide op in Dronryp en wilde bijdragen aan het levend houden van de geschiedenis van de Franeker academie

die Postma en zijn echtgenote in de loop van ruim veertig jaar verzamelden. Die bestaat uit zeker tweeduizend werken. In 2012 hebben de echtelieden de bibliotheek echter al overgedragen aan de VU. „De bibliotheek bevat veel zeldzaam spul, en dat hoort ondergebracht te worden bij een universiteit”, vindt Postma. Op zo'n plek kan het blijvend gebruikt worden voor onderwijs en onderzoek. „En je moet ook voorkomen dat je kinderen uiteindelijk opgescheept komen te zitten met zo'n verzameling.” Dat de bibliotheek juist naar de VU ging, is ook niet zomaar. Postma werkte er zelf jaren als Bijbelwetenschapper en het is een universiteit met een eigen traditie op het gebied van protestantisme

De Universiteitsbibliotheek is blij

met de bijzondere bibliotheek. „Ze is een verrijking voor het onderwijs en onderzoek aan de Vrije Universiteit”, stelde Willemien van Dijk, conservator oude drukken en handschriften van de VU, bij de opening van de expositie. „Ze vormt een geweldige stimulans voor het onderzoek naar het protestantisme door de eeuwen heen en past daarmee prachtig binnen de overige VU-collecties.”

 De expositie van bijzondere werken uit de Postma-Gosker-Bibliotheek is tot en met 31 maart zonder kosten te bezichtigen naast de hoofdingang van de Universiteitsbibliotheek van de VU, op de eerste verdieping van het hoofdgebouw, De Boelelaan 1105 in Amsterdam